

Papur Gwyn Llywodraeth Cymru ar gyfer Anghenion addysgol Ychwanegol

Crynodeb o'r Prif Newidiadau Arfaethedig

Gareth Payne, Gorffennaf 2014

Newidiadau i'r Deddfwriaeth

Mae'r Llywodraeth yn bwriadu gwneud newidiadau i'r ddeddfwriaeth sydd yn disgrifio'r trefniadau mae angen eu gwneud i ddiwallu anghenion plant sydd yn profi anawsterau'n addysgol.

Egwyddorion

Maen nhw'n pwysleisio ei bod hi'n hollbwysig i sicrhau y diwellir anghenion pob plentyn: 'rhaid sicrhau bod lles gorau dysgwyr yn ystyriaeth hollbwysig,' 'dylai dysgwyr allu disgwyl i'w hanghenion gael eu nodi a'u bodloni,' 'dylai barn dysgwyr, a hefyd barn eu rhieni gael eu hystyried.

Terminoleg

Maen nhw am newid yr enw o 'Anghenion Addysgol Arbennig' i 'Anghenion Dysgu Ychwanegol', ac wedi ychwanegu'r gair 'dysgu' yn lle'r cynnig blaenorol, 'Anghenion Ychwanegol' oherwydd roedd hyn yn rhy eang, ac yn cynnwys e.e. anghenion pobl mewn cymunedau teithiol. Mae'r term newydd yn rhoi mwy o ffocws.

Dywedir bod y derminoleg gyfredol yn 'achosi stigma' i blant a phobl ifanc, ac mae ystyron negyddol ynghlwm wrth sawl un o'r hen dermau bellach.

Cydweithio a Gwrthdaro

Maen nhw eisiau i'r proses gynnwys llai o wrthdaro; maen nhw'n gweld gormod o gyfle am wrthdaro rhwng awdurdodau a'r cyhoedd yn yr hen system.

Ymestyn Ystod Oed

Bydd ymestyn y system i 'bob plentyn a pherson ifanc rhwng 0 a 25 oed y nodwyd bad ganddo ADY ac sy'n derbyn neu'n dymuno derbyn addysg neu hyfforddiant'.

Mae'r awdurdod addysg lleol yn gyfrifol am hyn, er bod y grŵp yma'n cynnwys plant ifanc iawn, h.y. cyn oed mynychu ysgol, a myfyrwyr i fyny at 25 oed.

Dydy'r Papur Gwyn ddim yn ymestyn y system newydd i gynnwys pobl ifanc mewn Addysg Uwch, gan fod yna system dda yn fannu'n barod. Dydy o ddim, chwaith, yn ei ymestyn i bobl ifainc mewn gwaith.

Mae'r rhaniad sy'n bodoli ar hyn o bryd rhwng ysgol ac addysg bellach yn dueddol o achosi anghysondeb yn y trosglwyddo, gyda'r cyfrifoldeb yn symud o'r awdurdodau addysg lleol i 'Weinidogion Cymru'. Nid yw hyn yn arwain yn naturiol at gynllunio manwl da, ac weithiau nid oes gan Weinidogion Cymru'r holl wybodaeth angenrheidiol.

Cynllun Datblygiad Unigol

Maen nhw'n cyflwyno'r term Cynllun Datblygu Unigol (CDU) i gymryd lle'r gair Datganiad, ac mae hyn yn cynnwys plant sydd ar hyn o bryd yn dilyn 'Cynlluniau Addysg Unigol (CAU) anstatudol o fewn yr ysgolion a chynlluniau ôl-16' hefyd. (Dydy Lloegr ddim wedi gwneud hyn, ac yn canolbwyntio felly ar blant a fyddai'n destun datganiad o dan yr hen drefn.) Mae

CDU felly'n gallu bod yn eang iawn, yn amrywio'n ôl oed, lleoliad a dwyster anghenion yr unigolyn.

Ar hyn o bryd, gyda'r system bresennol, mae'r rhaniad rhwng y rhai sydd yn destun datganiad a'r rhai sydd yn cael cymorth mwy anffurfiol heb ei ddiffinio, ac mae awdurdodau lleol felly yn gorfod gwneud eu dehongliad eu hunan. Mae hyn wedi arwain i'r sefyllfa lle mae'r ffin rhwng y ddau'n aneglur ac anghyson. Mae'r berthynas rhwng rhieni a'r awdurdodau lleol yn gallu cael ei effeithio a'i thanseilio gan hyn.

Maen nhw'n rhagweld na fyddai'r awdurdod lleol yn ymwneud llawer â'r plant a'r bobl ifanc y mae angen cymorth arnynt ar hyn o bryd ar lefel Gweithredu gan yr Ysgol, a Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy, ond fe fyddent, yn y pen draw, yn gyfrifol am hyn, ac felly bydd angen iddynt sefydlu trefniadau ar gyfer monitro ac adolygu.

Tryloyw ac Integredig

Bwriedir i'r system newydd fod yn deg a thryloyw, ac yn 'integredig'.

Cod Ymarfer Newydd

Bydd Cod Ymarfer newydd, ond nid yw hyn ar gael eto, felly mae cynnwys y Papur Gwyn ei hun braidd yn fyr o fanylion.

Nid yw'r Cod Ymarfer cyfredol yn orfodol yn gyfreithiol a bydd y Cod Ymarfer newydd yn fandedol.

Ysgolion Preifat

Chaiff awdurdod ddim lleoli rhywun mewn ysgol breifat oni bai bod yr ysgol honno wedi ei chofrestru.

Barn y Plant a'u Rhieni

Rhaid ymgynghori â, a gwranddo ar farn, y plant eu hun a'u rhieni.

Asiantaethau Eraill

Rhaid i'r awdurdod addysg lleol cyd-weithio efo'r bwrdd iechyd, sefydliadau Addysg Bellach, a bydd y Cod Ymarfer, pan ddaw o, yn rhoi cyngor ar sut i weithio'n aml-asiantaethol.

Mae pwyslais ar ymwneud yn gynnar ac ar rannu gwybodaeth efo asiantaethau gwahanol.

Cydlynnydd

Bydd Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol ym mhob ysgol, ond ni fydd angen iddynt gael cymhwyster arbennig, fel mae deddfwriaeth Lloegr yn gofyn amdano.

Apêl

Mae'r un hawl i apelio i Dribiwnlys yn bodoli. Ond mae hyn rŵan wedi ei ymestyn i gynnwys y plant a phobl ifainc eu hunain, a phobl ifainc oed 16 a mwy.

Mae angen i awdurdodau addysg lleol sicrhau bod system dda o geisio datrys anghytundebau, bydd hi'n ofynnol i ddefnyddio prosesau cwynion lleol cyn cyfeirio apêl i'r Tribiwnlys. Mae'r pwyslais ar geisio osgoi mynd i apêl.

Dyslecsia

Bydd gwybodaeth yn dod eto gan y Llywodraeth i amlinellu sut i ymdrin ag anawsterau dysgu penodol (er enghraifft, dyslecsia).

Cost

Maen nhw'n deud na fydd hyn yn costio mwy na'r system bresennol, os bydd cynllunio gofalus. Ond mae sôn y bydd efallai cost ychwanegol oherwydd apeliadau ynglŷn â phlant nad ydynt ar ddatganiad rŵan, ac wrth greu system o ddatrys anghydfodau mwy cynhwysfawr.

Goblygiadau'r Papur Gwyn i'r Cydbwyllgor Anghenion Addysgol Arbennig

Seilir yr ymateb hwn ar y pwyntiau yn y Crynodeb, sydd wedi ei atodi.

Egwyddorion

Yn naturiol rydym holl yn cyd-fynd â'r egwyddorion hyn, ac maent ond yn ail-ddeud yr egwyddorion sydd wedi bodoli ym maes addysg arbennig ers Deddf Addysg 1981 o leiaf.

Gallem ond cytuno efo'r sylwadau am wrthdaro, rydym wedi cael profiadau am hwn dros y blynyddoedd.

Efallai bydd angen i ni newid ein henw!

Newid Termau

Rydym yn cytuno gyda'r newid i dermau. Mae'n ymddangos yn bwynt eithaf bychan, ond mae termau'n dueddol o gasglu ystyron negyddol dros amser, beth bynnag bo'u cryfderau fel termau fel y cyfryw.

Ymestyn yr Ystod Oed

Bydd angen i'r gweithwyr maes fedru cyrraedd ysgolion a chylchoedd meithrin yn fwy aml nag maen nhw'n ei wneud ar hyn o bryd, ac efallai bydd hyn yn arwain at ychydig mwy o amser staff, ond y newid mawr fydd gweithio efo colegau addysg bellach. Nid oes gennym ddim presenoldeb yn y colegau ar hyn o bryd. Mae potensial i gryn dipyn o gynyddu gwaith i'r seicolegwyr a'r athrawon arbenigol yn y datblygiad yma, wrth ystyried yr angen i gynnal pobl ifainc gydag anawsterau synhwyraidd trwy arholiadau ar lefel uchel, ac asesu a chynnal pobl ifainc gyda dyslecsia.

O ystyried bod poblogaeth coleg oddeutu hanner poblogaeth y bobl ifainc rhwng 16 a 25 oed, mae hyn yn gyfystyr i boblogaeth 4 blwyddyn o blant ysgol. Rydym yn gweithio efo poblogaeth 13 blwyddyn o blant ysgol ar hyn o bryd, wrth gwrs, ac felly byddai 4 blynedd ychwanegol yn golygu cynnydd o 30%. Rhagwelir y bydd angen cynyddu o leiaf 20% o'n gweithlu, sef oddeutu un a hanner seicolegydd ac un a hanner athrawes deithiol arbenigol, i gynnal y bobl ifainc hyn.

Fel sydd efo'n gwaith ar hyn o bryd, bydd y gynhaliaeth hon yn cynnwys hyfforddiant a chefnogaeth fwy cyffredinol, yn ogystal â gweithio efo plant a phobl ifainc unigol.

Yr Adran Addysg yn Gyfrifol

Bydd y ddau awdurdod yn gyfrifol am fonitro cynlluniau addysg unigol llawer mwy o blant a phobl ifainc. Mae gan y Cydbwyllgor systemau i wneud hyn. Rydym yn monitro cynlluniau plant ar ddatganiad eisoes, ac wedi bod yn monitro plant ar drefniadau cynhaliaeth ar lefel ysgol a chynhaliaeth ysgol a mwy, sef y system 3*.

Ond bydd ffurfioli cymorth cynhaliaeth ysgol a mwy, ac ymestyn hyn i blant ifengach ac i fyfyrwyr coleg addysg bellach, yn golygu mwy o waith i'r gweithwyr swyddfa, yn prosesu ceisiadau a phenderfynu ar ddilysrwydd rhaglenni a darpariaethau.

Rhagwelir system lle bydd meini prawf pendant, a mesuriadau pendant o gynnydd, fyddai'n dryloyw a heb fod yn agored i farn, ac i'r ysgol a'r colegau anfon gwybodaeth i mewn i'r

Cydbwyllgor yn flynyddol, i'r rhain gael eu prosesu trwy system debyg i'r system panel presennol.

Bydd rhaid bod yn fwy gofalus i nodi'n union y math o wybodaeth sydd angen, yn cynnwys cynnydd y plentyn, a bydd angen meini prawf clir a diamwys o ba bryd bydd y ddarpariaeth yn cynyddu neu leihau.

Mae'n bosibl gwneud hyn trwy ddatblygu'r system papur presennol, ond byddai'n well gwneud hyn yn electroneg yn bennaf.

Unwaith eto, gellir rhagweld cynnydd o 20% o leiaf yn yr amser y bydd angen ar dîm gweinyddol y Cydbwyllgor, eto tua un person a hanner..

Dydy'r angen i gynnwys asiantaethau eraill fel y Bwrdd Iechyd ddim mor amlwg yn wahanol wrth ddarllen y Papur Gwyn ei hun nag oedd y disgwyl, ac mae'n debyg bydd y hen anawsterau o orfod disgwyl ymateb gan y bwrdd iechyd, a'r gwasanaethau cymdeithasol, yn dal i fodoli. Ond mae'r cyfrifoldeb yn glir ar ysgwyddau'r awdurdod addysg lleol.

Efallai bod angen cyfarfodydd cychwynnol gyda'r ddwy asiantaeth hyn, i drafod y sefyllfa a cheisio dod o hyd i ddatrysiaid, efallai trwy gael swyddog client yn y ddwy asiantaeth.

Bydd angen wedyn trafod efo'r swyddogion client yn rheolaidd, ac efallai eu cynnwys mewn cyfarfodydd tebyg i'n cyfarfodydd panel presennol.

Dylai'r cyfarfodydd panel yma fod yn llai trwm na'r rhai presennol os bydd y meini prawf yn glir a diamwys.

Cynllun Datblygu Unigol yn Lle Datganiad

Er nad yw'r Papur Gwyn ei hun yn gwahaniaethu rhwng anghenion plant gwahanol, bydd modd i ni wneud trefn anffurfiol, lle mae mwy o drafodaeth efo plant ag anghenion mwy dwys, a mwy o ddibynnu ar y meini prawf clir efo plant eraill, i wneud penderfyniadau'n haws, ac felly yn gyflymach.

Cod Ymarfer Newydd

Os bydd y Cod Ymarfer newydd yn drylwyr a chynhwysfawr, yna y bydd yn haws i ni ddatblygu'r systemau newydd rydym eu hangen.

Apeliadau i'r Tribiwnlys

Yn sicr mae potensial am gynyddu achosion apêl, neu o leiaf cynyddu'r nifer o achosion a fydd yn mynd i'r system datrys anghytundebau. Bydd modd i'r Cyd-Bwyllgor gymryd rhan mewn trefnu'r system datrys anghytundebau. Hefyd, fel arfer mae gweithwyr maes y Cyd-Bwyllgor yn mynychu cyfarfodydd apêl, ac felly bydd hyn â goblygiadau i'r gweithwyr y Cyd-Bwyllgor hefyd.